

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова приймальної комісії,

ректор ХНПУ імені Г. С. Сковороди

Ю. Д. Бойчук

« 22 » січня 2021 року

Програма та критерії оцінювання
фахового вступного випробування
з «Педагогіки»

для вступників з числа іноземних громадян й осіб без громадянства
на здобуття ступеня «бакалавр»
(скорочений та нормативний строк навчання)
за спеціальністю **013 «Початкова освіта»**

ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ
ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 013 ПОЧАТКОВА ОСВІТА

Під час прийому вступників на скорочений термін навчання для здобуття ступеня бакалавра на основі освітніх ступенів: бакалавра, магістра, освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста за спеціальністю 013 Початкова освіта конкурсний відбір проводиться на підставі комплексного фахового випробування, що включає в себе тестування з «Української мови та літератури», іспит із «Педагогіки».

Загальні вимоги:

– вступне випробування проводиться у формі іспиту згідно з Правилами прийому до ХНПУ імені Г. С. Сковороди у 2021 році, розробленими приймальною комісією Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди відповідно до Умов прийому до закладів вищої освіти України у 2021 році, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 15 жовтня 2020 року № 1274, і затвердженими Вченою радою ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

– фахове вступне випробування проводиться відповідно до програми, яка включає порядок оцінювання результатів іспиту й затверджена головою приймальної комісії ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

– програма вступного випробування передбачає оцінювання підготовленості вступника до здобуття вищої освіти (освітнього ступеня «бакалавр») за спеціальністю 013 Початкова освіта на підставі перевірки бланків відповіді за тестами з «Української мови і літератури» та результатами іспиту з «Педагогіки».

Оцінювання рівня знань вступника здійснюється за 200-бальною шкалою. Конкурсний бал розраховується за такою формулою: Конкурсний бал (КБ) = П1, де П1 – оцінка фахового вступного випробування (за шкалою від 100 до 200 балів).

I етап фахового вступного випробування

УКРАЇНСЬКА МОВА І ЛІТЕРАТУРА

Завдання для фахового випробування з «Української мови й літератури» орієнтовані на виявлення рівня володіння абітурієнтами програмовим матеріалом з метою ранжування вступників для проведення конкурсного відбору до ЗВО.

Зміст завдань відповідає шкільним програмам із курсів української мови та літератури й охоплює всі розділи відповідних дисциплін. Завдяки цьому є можливість визначити рівень оволодіння вступників усім обсягом програмового матеріалу.

Варіанти завдань розроблені відповідно до визначеної специфікації, у якій враховано відсоткове співвідношення завдань із мови й літератури, а також відсоткове співвідношення завдань із окремих розділів програм із мови та літератури.

Усі варіанти завдань є ідентичними за структурою й складністю, що дозволяє говорити про забезпечення принципу об'єктивності й рівності під час вимірювання навчальних досягнень вступників.

На виконання завдань вступникові дається 30 хвилин.

Оцінювання виконання завдань здійснюється на підставі перевірки бланка відповідей вступника за критерієм **«зараховано / не зараховано»**.

Вступнику виставляється оцінка **«зараховано»** за умови, якщо він дав правильні відповіді на половину із запропонованих йому завдань плюс одне (50% + 1 завдання).

Вступнику виставляється оцінка **«не зараховано»** у разі, якщо він:

- дав відповідь на менше ніж 50% завдань;

або

- дав відповіді, що свідчать про необдуманість, автоматизм вибору правильної відповіді чи про списування правильних відповідей;

або

- не дав відповіді взагалі.

II етап фахового вступного випробування

ПЕДАГОГІКА

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Початок другого тисячоліття характеризується глобалізацією суспільного розвитку, зближенням націй, народів, держав, освітніх систем, відбувається перехід людства від індустріальних до науково-інформаційних технологій, які значною мірою базуються на інтелектуальній власності, знаннях і обумовлюються рівнем наукового потенціалу країни.

Розвиток України має визначатися в загальному контексті європейської інтеграції з орієнтацією на фундаментальні цінності загальносвітової культури. Відповідно до закону України «Про вищу освіту» реформою вищої освіти передбачається перехід до динамічної ступеневої підготовки фахівців, запровадження двоциклової підготовки (бакалаврат, магістратура), оволодіння ними сучасними інноваційними технологіями.

Стратегія розвитку сучасного українського суспільства в умовах соціально-економічних реформ об'єктивно потребує підвищення вимог до освітньої системи та професійної підготовки фахівців високої кваліфікації.

Перехід педагогічної школи до ступеневої системи освіти передбачає оновлення змісту базової педагогічної освіти бакалаврів і врахування:

- *нормативно-правової бази:*

Закон України «Про освіту» (2017),

Закон України «Про повну загальну середню освіту» (2020),

Постанова Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 року № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти»,

розпорядження Кабінету Міністрів від 14 грудня 2016 року № 988-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року»,

Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.10.2010 № 912 «Про затвердження Концепції розвитку інклюзивного навчання»,

Наказ Міністерства освіти і науки України від 16.07.2018 № 776 «Про затвердження Концепції педагогічної освіти»;

- *наукової, науково-методичної інформації:*

Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 16.06.2015 № 641,

Професійний стандарт «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти»;

- *навчальні програми, методичні рекомендації:*

Наказ Міністерства освіти і науки України від 21.03.2018 № 268 «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 1-2-х класів закладів загальної середньої освіти», Типові освітні програма, розроблені під керівництвом О.Я. Савченко, Р.Б. Шияна, Типові освітні та навчальні програми для 2-4-х класів закладів загальної середньої освіти.

Метою вступного фахового випробування з «Педагогіки» під час вступу на навчання для здобуття ступеня бакалавра зі спеціальності 013 «Початкова освіта» є виявлення у вступника знань нормативно-законодавчої бази початкової освіти, а саме основних положень Закону України «Про освіту», Закону України «Про повну загальну середню освіту», Державного стандарту початкової загальної освіти, Концепції Нової української школи, Концепції національно-патріотичного виховання в системі освіти України; з основ педагогіки, оволодіння основними педагогічними категоріями, закономірностями та принципами, методами та прийомами навчання й виховання молодших школярів, основними формами організації освітнього процесу в сучасній початковій школі; знання критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів тощо.

Вступники повинні мати:

уявлення про: предмет і категорії педагогіки початкової освіти; початкову освіту як педагогічну систему; методологію педагогічних досліджень; основні напрями діяльності вчителя початкової школи; педагогічну культуру вчителя початкової школи; культуру педагогічного спілкування вчителя й технології взаємодії; мовленнєву культуру вчителя початкової школи; здобувачів як соціальну групу; процес виховання в початковій школі; виховну роботу вчителя початкових класів; основні категорії дидактики початкової школи; організацію навчального процесу й самостійної роботи молодших школярів; сучасні технології в початковій освіті; специфіку організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти; контроль й оцінку успішності молодших школярів; історію освіти України й зарубіжних країн;

знання про: предмет дослідження педагогічних наук; основні методи науково-педагогічних досліджень; сутність, закономірності та принципи процесу виховання в початковій школі; методи виховання, їхні класифікації, умови успішності їхнього застосування в різних ситуаціях; особливості виховання молодших школярів у колективі, вплив колективу на становлення особистості; шляхи виховання громадянської свідомості молодших школярів; їхнього світогляду; виховання моральної культури як одного з компонентів всебічно розвиненої особистості; характеристику процесу навчання в початковій школі, його особливості; закони, закономірності, принципи навчання молодших школярів; компоненти змісту освіти, особливості оволодіння ними; історію та шляхи реформування змісту початкової освіти; особливості навчальних планів, програм, підручників для початкової школи; методи навчання; історію, особливості форм організації навчального процесу; способи організації навчальної діяльності молодших школярів; контроль навчально-пізнавальної діяльності молодших школярів.

ПИТАННЯ ДО ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ З ПЕДАГОГІКИ

1. Основні положення Державного стандарту початкової загальної освіти.
2. Основні положення Закону України «Про освіту».
3. Основні положення Закону України «Про повну загальну середню освіту».
4. Система освіти в Україні та її структура.
5. Мета освіти згідно з Законом України «Про освіту».
6. Мета початкової освіти згідно з Державним стандартом початкової загальної освіти.
7. Ціннісні орієнтирі, на яких ґрунтується реалізація мети початкової освіти.
8. Ключові компетентності здобувачів освіти згідно з Державним стандартом початкової загальної освіти.
9. Освітні галузі згідно з Державним стандартом початкової загальної освіти.
10. Ключові компетентності учнів Нової української школи.
11. Формула нової української школи: педагогіка партнерства.
12. Формула нової української школи: умотивований учитель.
13. Формула нової української школи: орієнтація на учня.
14. Формула нової української школи: виховання на цінностях.
15. Формула нової української школи: автономія школи та якість освіти.
16. Формула нової української школи: сучасне освітнє середовище.
17. Принципи партнерства в педагогіці.
18. Основні риси педагогіки партнерства.
19. Особливості організації освітнього процесу згідно з Концепцією «Нова українська школа».
20. Структура освітнього процесу згідно з Концепцією «Нова українська школа».

21. Організація освітнього середовища згідно з Концепцією «Нова українська школа».
22. Педагогіка як наука.
23. Мета і зміст виховання в початковій школі.
24. Особливості виховного процесу в початковій школі.
25. Закономірності та принципи виховання.
26. Поняття про методи та прийоми виховання в початковій школі.
27. Поняття про засоби та форми організації виховної роботи в початковій школі та їхня класифікація.
28. Характеристика методів формування свідомості учня початкової школи: бесіда, переконання, навчання диспут, дискусія, метод прикладу; можливості їхнього використання й особливості застосування в початковій школі.
29. Характеристика методів організації діяльності й формування досвіду поведінки.
30. Характеристика методів стимулювання й корекції поведінки молодших школярів.
31. Виховання особистості в колективі початкової школи.
32. Поняття «колектив», його ознаки в початковій школі.
33. Стадії розвитку колективу в початковій школі та роль педагога на кожній із них.
34. Мета, завдання, шляхи, методи й засоби розумового виховання учнів початкової школи.
35. Сучасне уявлення про суть та завдання морального виховання в початковій школі.
36. Суть і завдання трудового виховання в початковій школі.
37. Види трудової діяльності школярів.
38. Суть і завдання естетичного виховання в початковій школі, його зв'язок із іншими напрямками виховання особистості.
39. Засоби естетичного виховання в початковій школі: пізнання, праця, гра, природа, побут, мистецтво, людське спілкування.
40. Суть і завдання фізичного виховання у початковій школі.

41. Засоби фізичного виховання у початковій школі: вправи (гімнастика, ігри, спорт, туризм), природні та гігієнічні фактори, шляхи їхнього використання.
42. Організація роботи груп подовженого дня в початковій школі.
43. Форми роботи з сім'єю в початковій школі.
44. Вплив сімейних традицій українського народу, сімейних обрядів на виховання дітей у початковій школі.
45. Основні поняття дидактики початкової школи.
46. Завдання дидактики початкової школи в умовах відродження національної школи (навчання на національній основі з використанням світових досягнень у галузі навчання й виховання, усебічного розвитку особистості учня).
47. Функції процесу навчання в початковій школі: освітня, виховна й розвивальна, їхній взаємозв'язок.
48. Протиріччя як рушійні сили процесу навчання в початковій школі. Мотиви зовнішні та внутрішні; навчально-пізнавальні й соціальні. Діалектика їхніх співвідношень у навчальному процесі.
49. Поняття про процес засвоєння знань учнями початкової школи: поняття, судження – продукти власної пізнавальної діяльності учнів.
50. Характеристика етапів засвоєння знань учнями початкової школи: формування відповідних навчальних мотивів, ознайомлення зі знаннями, виконання дій учнями, узагальнення, скорочення, автоматизація дій.
51. Види самостійних робіт на кожному етапі уроку в початковій школі.
52. Контроль результатів навчання учнів початкових класів.
53. Формувальне оцінювання результатів навчання учнів.
54. Підсумкове оцінювання результатів навчання учнів.
55. Поняття про закономірності процесу навчання в початковій школі.
56. Принципи навчання та їхня характеристика в початковій школі.
57. Умови успішного використання наочності на уроці в початковій школі.
58. Принципи інтерактивного навчання: принцип активності.
59. Принципи інтерактивного навчання: принцип відкритого зворотного зв'язку.

60. Принципи інтерактивного навчання: принцип експериментування.
61. Принципи інтерактивного навчання: принцип довіри в спілкуванні.
62. Принципи інтерактивного навчання: принцип рівності позицій.
63. Поняття про методи та прийоми навчання в початковій школі.
64. Методи навчання в початковій школі: пасивні, активні й інтерактивні.
65. Характеристика групи методів навчання за характером пізнавальної активності учнів початкової школи: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, методи проблемного викладу знань вчителем, частково-пошуковий і дослідницький метод навчання.
66. Поняття про організаційні форми навчання в початковій школі. Урок як основна форма організації навчальної діяльності в початковій школі.
67. Поняття про структуру уроку в початковій школі, її елементи.
68. Поняття про типи уроку й особливості уроку в початковій школі.
69. Зміст й основні напрями позакласної роботи з молодшими школярами.
70. Сутність педагогічних технологій у початковій школі.
71. Особливості використання технології критичного мислення в початковій школі: сутність технології.
72. Особливості інтерактивного навчання у початковій школі: сутність й особливості.
73. Інтерактивне навчання: технології кооперативного навчання в початковій школі.
74. Інтерактивне навчання: технології колективно-групового навчання в початковій школі.
75. Інтерактивне навчання: технології ситуативного моделювання в початковій школі.
76. Інтерактивне навчання: технології опрацювання дискусійних питань у початковій школі.
77. Особливості використання методу проєктів у початковій школі: сутність і вимоги до використання.
78. Технологія групової навчальної діяльності: мета й завдання технології, етапи організації групової роботи, особливості її використання в початковій школі.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗА ШКАЛОЮ ВІД 100 ДО 200 БАЛІВ

Бали	Кількість правильних відповідей	Характеристика відповіді
190 – 200 балів	Від 90% до 100% правильних відповідей	Вступник логічно й послідовно вибудовує відповідь на теоретичне питання, виявляє яскраво виражену суб'єктну позицію й вільно оперує знанням сучасних психолого-педагогічних теорій і концепцій, демонструє вміння розглядати проблему в загальному контексті історичного підходу, уміння порівнювати й оцінювати різні наукові підходи, виділяти невивчені аспекти, протиріччя, що виникають, перспективи розвитку. Вступник вільно веде діалог із членами фахової атестаційної комісії під час своєї відповіді, користуючись сучасною науковою термінологією.
174 – 189 балів	Від 74% до 89% правильних відповідей	Вступник демонструє всебічні, глибокі знання, уміє застосовувати їх на практиці. Вільно висловлює власні думки, аргументовано відповідає на поставлені запитання. Відповідь вступника повна, логічна. Вступник може припускатися незначних огріхів. Вступник пропонує самостійні приклади, що можуть бути реалізовані на практиці. Діалог із членами фахової атестаційної комісії носить науковий характер, відповіді вступника ґрунтовані, мова грамотна, з використанням сучасної наукової лексики.

160 – 173 балів	Від 60% до 73% правильних відповідей	Відповідь вступника на теоретичне питання побудована недостатньо логічно в розкритті сучасних психолого-педагогічних теорій і концепцій, висунуті положення декларуються, але недостатньо аргументуються, не розкривається сутність відмінностей концептуальних підходів. Відповідь не має чіткого теоретичного обґрунтування, носить переважно описовий характер.
136-159 балів	Від 36% до 59% правильних відповідей	Вступник виявляє загалом добрі знання, оперує основними поняттями, уміє робити висновки. Відповідь вступника не достатньо чітка, містить незначні помилки. Вступник відчуває труднощі під час відповіді на запитання членів фахової атестаційної комісії, замінюючи наукове обґрунтування проблеми міркуванням практично-побутового змісту.
100-135 балів	Від 25% до 35% правильних відповідей	Відповідь вступника на запитання вибудувана не логічно, судження поверхові, слабо аргументовані. Відсутнє розуміння своєрідності початкової освіти, психологічних особливостей і механізмів розвитку дитини в цей період. Відповідь не має теоретичного обґрунтування, розроблена схематично, потребує уточнень і додаткових запитань
Менше 100 балів Не склав	Від 0% до 24% правильних відповідей	Вступник має значні прогалини в знаннях основного програмового матеріалу дисципліни; допускає принципові помилки. Володіння програмовим матеріалом на рівні розпізнавання. Не вміє скласти алгоритм відповіді.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про освіту» URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 05.12.2020).
2. Закон України «Про повну загальну середню освіту» URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text> (дата звернення: 05.12.2020).
3. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80#Text> (дата звернення: 05.12.2020).
4. Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів першого класу у Новій українській школі Наказ МОН № 924 від 20.08.2018 року» URL : http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/61761/ (дата звернення: 05.12.2020).
5. Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів другого класу. Наказ МОН № 1154 від 27.08.2019 року» URL : http://ru.osvita.ua/legislation/Ser_osv/65481/ (дата звернення: 05.12.2020).
6. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 1–2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу». Київ : Видавництво «Алатон», 2019. 128 с.
7. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / Під заг. ред. Бібік Н. М. Київ : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.